

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU MÄÄRUS (esimene koda)

14. veebruar 2019*

Tühistamishagi – Taimekaitsevahendid – Toimeaine glüfosaat – Rakendusmääruse (EL) nr 540/2011 lisa kande pikendamine – Isikliku puutumuse puudumine – Halduse üldakt, mis vajab rakendusmeetmeid – Vastuvõetamatus

Kohtuasjas T-125/18,

Associazione Nazionale Granosalus – Liberi Cerealicoltori & Consumatori (Associazione GranoSalus), asukoht Foggia (Itaalia), esindaja: *avvocato* G. Dalfino,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindaja: F. Castillo de la Torre, D. Bianchi, G. Koleva ja I. Naglis,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada komisjoni 12. detsembri 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/2324, millega pikendatakse toimeaine glüfosaadi heakskiitu vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise kohta ning muudetakse komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 540/2011 lisa (ELT 2017, L 333, lk 10),

ÜLDKOHUS (esimene koda),

koosseisus: president I. Pelikánová, kohtunikud P. Nihoul (ettekandja) ja J. Svingenssen,

kohtusekretär: E. Coulon,

on teinud järgmise

määruse

Vaidluse taust

- 1 Glüfosaat on toimeaine, mida kasutatakse muu hulgas herbitsiidina.
- 2 Punktis 1 märgitud otstarbel „lubati“ glüfosaati Euroopa Liidus esimest korda kasutada alates selle kandmisest nõukogu 15. juuli 1991. aasta direktiivi 91/414/EMÜ taimekaitsevahendite turuleviimise kohta (EÜT 1991, L 230, lk 1; ELT eriväljaanne 03/11, lk 332) I lisas esitatud toimeainete loetellu.

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

- 3 Glüfosaat kanti direktiivi 91/414 I lisa tabelisse komisjoni 20. novembri 2001. aasta direktiiviga 2001/99/EÜ, millega muudetakse taimekaitsevahendite turuletoomist käsitleva nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ I lisa toimeainete glüfosaadi ja metüültofeensulfurooni lisamisega (EÜT 2001, L 304, lk 14; ELT eriväljaanne 03/34, lk 182).
- 4 Direktiivi 2001/99 alusel „lubati“ glüfosaati toimeainena kasutada 1. juulist 2002 kuni 30. juunini 2012.
- 5 Direktiivi 91/414 artikli 5 lõige 5 nägi ette, et taotluse korral võib toimeaine kannet pikendada, kui pikendamise taotlus esitatakse hiljemalt kaks aastat enne toimeaine I lisasse kuulumise lõppu.
- 6 Euroopa Komisjon sai selleks ette nähtud tähtajal glüfosaadi kohta pikendamise taotluse.
- 7 Ent ilmnes, et veel on vaja vastu võtta üksikasjalikud eeskirjad toimeainete I lisasse kuulumise pikendamiseks vajalike täiendavate andmete esitamise ja hindamise kohta.
- 8 Seetõttu pikendati komisjoni 10. novembri 2010. aasta direktiiviga 2010/77/EL, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ seoses teatavate toimeainete I lisasse kuulumise lõppemise kuupäevadega (ELT 2010, L 293, lk 48), glüfosaadi I lisasse kuulumist kuni 31. detsembrini 2015.
- 9 Seejärel tunnustati direktiiv 91/414 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnustamise kohta (ELT 2009, L 309, lk 1) alates 14. juunist 2011 kehtetuks.
- 10 Toimeained, mis loetakse määrusega nr 1107/2009 heakskiidetuks, on loetletud komisjoni 25. mai 2011. aasta rakendusmääruse nr 540/2011, millega rakendatakse määrust nr 1107/2009 seoses heakskiidetud toimeainete loeteluga (ELT 2011, L 153, lk 1), lisas.
- 11 Rakendusmääruse nr 540/2011 lisa loetellu on kantud ka glüfosaat. Selle toimeaine heakskiidu lõppkuupäevaks oli määratud 31. detsember 2015.
- 12 20. detsembril 2013 esitas referentliikmesriik Saksa Liitvabariik, konsulteerides kaasreferentliikmesriigiks oleva Slovaki Vabariigiga, glüfosaati heakskiitmise kohta esialgse pikendamise hindamise aruande.
- 13 Euroopa Toiduohutusamet (edaspidi „toiduohutusamet“) edastas viidatud esialgse pikendamise hindamise aruande taotlejale ja liikmesriikidele märkuste esitamiseks. Ta edastas laekunud märkused komisjonile ja tegi täiendava koondtoimiku üldsusele kättesaadavaks.
- 14 20. märtsil 2015 avaldas Rahvusvaheline Vähiuurimiskeskus (edaspidi „vähiuurimiskeskus“) uurimistulemused, millest nähtus glüfosaadi võimalik kantserogeenne mõju. Nende uurimistulemuste alusel lisas vähiuurimiskeskus glüfosaadi inimesele tõenäoliselt kantserogeenne mõjuga ainete loetellu.
- 15 29. aprillil 2015 volitas komisjon toiduohutusametit vähiuurimiskeskuse uurimistulemused glüfosaadi võimaliku kantserogeenne mõju kohta läbi vaatama ja arvestama nendega 30. oktoobriks 2015 esitatavas analüüsis ja järeldustes.
- 16 Vahepeal pikendas komisjon glüfosaadi heakskiidu kehtivust kuni 30. juunini 2016 oma 20. oktoobri 2015. aasta rakendusmäärusega (EL) 2015/1885, millega muudetakse rakendusmäärust nr 540/2011 seoses toimeainete 2,4-D, atsibensolaar-S-metüüli, amitrooli, bentasooni, butüültsühalofopi, dikvaadi, esfenvaleraadi, famoksadooni, flumioksasiini, DPX KE 459 (metüülflupüürsulfurooni), glüfosaadi, iprovalikarbi, isoproturooni, lambda-tsühalotriini, metalaksüül-M'i, metsulfuroon-metüüli, pikolinafeeni, prosulfurooni, pümetrosiini, püraflufeenetüüli, tiabendasooli, metüültifensulfurooni ja triasulfurooni heakskiidu kehtivusaja pikendamisega (ELT 2015, L 276, lk 48).

- 17 Rakendusmäärus 2015/1885 põhines määruse nr 1107/2009 artikli 17 esimesel lõigul, mis näeb ette, et komisjon võib toimeaine heakskiidu lõppemise tähtpäeva edasi lükata, kui taotlejast sõltumatutel põhjustel ilmneb, et heakskiidu kehtivusaeg lõpeb enne, kui tehakse otsus selle pikendamise kohta.
- 18 30. oktoobril 2015 esitas toiduohutusamet komisjonile oma järelduse selle kohta, kas võib eeldada, et glüfosaat vastab määruse nr 1107/2009 artiklis 4 sätestatud heakskiitmise kriteeriumidele.
- 19 Oma järeldustes märkis toiduohutusamet, et „glüfosaat ei avalda tõenäoliselt inimestele kantserogeenset toimet ning tõendid ei toeta [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta] määruse (EÜ) nr 1272/2008[, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT 2008, L 353, lk 1)] kohast glüfosaadi klassifitseerimist seoses aine kantserogeense toimega.“ [mitteametlik tõlge]
- 20 Komisjon esitas esialgse läbivaatamisaruande glüfosaadi kohta alalisele taime-, looma-, toidu- ja söödakomiteele 28. jaanuaril 2016. Taotlejale anti võimalus esitada märkusi.
- 21 Alalise taime-, looma-, toidu- ja söödakomitees pidasid mitu liikmesriiki asjakohaseks, et enne heakskiidu pikendamise kohta otsuse tegemist avaldaks oma arvamuse ühtlustatud klassifitseerimise kohta seoses glüfosaadi kantserogeensusega Euroopa Kemikaaliameti (edaspidi „kemikaaliamet“) riskihindamise komitee.
- 22 Arvestades kemikaaliameti riskihindamise komitee arvamuse avaldamiseks vajalikku aega, pikendati glüfosaadi heakskiidu kehtivusaega kuni 15. detsembrini 2017 kolmandat korda komisjoni 29. juuni 2016. aasta rakendusmäärusega (EL) 2016/1056, millega muudetakse rakendusmäärust nr 540/2011 seoses toimeaine glüfosaadi heakskiidu kehtivusaja pikendamisega (ELT 2016, L 173, lk 52).
- 23 Kemikaaliameti riskihindamise komitee edastas oma arvamuse komisjonile 15. juunil 2017. See komitee järeldas oma arvamuses konsensuslikult, et praegu kättesaadava teabe põhjal ei ole põhjendatud ohuklassifikatsiooni alusel glüfosaadi klassifitseerimine kantserogeenseks aineks.
- 24 6. oktoobril 2017 esitati Euroopa Komisjonile ametlikult Euroopa kodanikualgatus, milles viidati konkreetselt glüfosaadile kui ühele kodanikualgatuse kolmest eesmärgist, ning millele oli allkirja andnud üle miljoni Euroopa kodaniku vähemalt seitsmest liikmesriigist.
- 25 23. oktoobril 2017 vastas komisjon Euroopa kodanikualgatusele, märkides, et „mis puudutab esimest eesmärki keelata glüfosaati sisaldavad herbitsiidid, on ta seisukohal, et puudub igasugune teaduslik või õiguslik põhjendus, mille tõttu tuleks glüfosaat keelustada ja et ta ei kavatses esitada sellekohast õigusakti eelnõud“. Ta lisas, et „eelkõige ei saa teaduslikest tõenditest järeldada, et glüfosaat võib vähki tekitada“ ja et „seetõttu on [...] võetud otsus pikendada glüfosaadi heakskiidu kehtivusaega (viieks aastaks) igati õigustatud“. [mitteametlik tõlge]
- 26 Alaline taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee ei avaldanud arvamust oma esimehe määratud tähtaja jooksul. Täiendavaks aruteluks pöörduiti apellatsioonikomitee poole, kes esitas oma arvamuse.
- 27 12. detsembril 2017 võttis komisjon vastu rakendusmääruse (EL) 2017/2324, millega pikendati toimeaine glüfosaat heakskiitu vastavalt määrusele nr 1107/2009 ning muudeti komisjoni rakendusmäärust nr 540/2011 lisa (ELT 2017, L 333, lk 10; edaspidi „vaidlustatud akt“).
- 28 Vaidlustatud aktiga pikendati teatud tingimustel glüfosaadi heakskiitu kuni 15. detsembrini 2022.
- 29 Vaidlustatud akti põhjenduses 25 on märgitud, et selle määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas eespool käesoleva kohtumääruse punktis 26 viidatud apellatsioonikomitee arvamusega.

Menetlus ja poolte nõuded

- 30 Hageja Associazione Nazionale GranoSalus – Liberi Cerealicoltori & Consumatori, Itaalia kutseühendus, mis esindab nisu tootjaid ja tarnijaid ning nende kaitseliite, esitas käesolevas asjas Üldkohtu kohtukantseleile hagi 28. veebruaril 2018.
- 31 Komisjon esitas Üldkohtu kodukorra artikli 130 alusel 30. mail 2018 eraldi dokumendiga vastuvõetamatuse vastuväite.
- 32 Hageja esitas vastuvõetamatuse vastuväite kohta oma märkused 9. juulil 2018.
- 33 8., 11. ja 12. juuni 2018. aasta dokumentidega palusid vastavalt Helm AG, Monsanto Europe NV/SA ja Monsanto Company, Nufarm GmbH & Co. KG, Nufarm, Albaugh Europe Sàrl, Albaugh UK Ltd ja Albaugh TKI d.o.o. ning Barclay Chemicals Manufacturing Ltd komisjoni nõuete toetuseks menetlusse astuda.
- 34 Hagis palub hageja Üldkohtul vaidlustatud akt tühistada.
- 35 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagi ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt;
 - teise võimalusena määrata kodukorra artikli 130 lõike 8 alusel uus tähtaeg menetluse jätkamiseks.
- 36 Oma märkustes vastuvõetamatuse vastuväite kohta palub hageja Üldkohtul vastuvõetamatuse vastuväide tagasi lükata.
- 37 Samuti palub hageja Üldkohtul määrata menetlustoimingu, milleks on toiduohutusameti aruande nende lõikude esitamine, kus on analüüsitud uuringuid glüfosaadi võimaliku mõju kohta inimese tervisele, et neid võrrelda „Monsanto papers“ toimikuga, mis sisaldab 2017. aastal Ühendriikide kohtute avalikustatud Monsanto kontserni sisedokumente.

Õiguslik käsitlus

- 38 Üldkohtu kodukorra artikli 130 lõigete 1 ja 7 kohaselt võib Üldkohus lahendada kostja taotlusel vastuvõetamatuse küsimuse ilma sisulist vaidlust käsitlemata.
- 39 Käesoleval juhul leiab Üldkohus, et tal on kohtuasja toimiku materjalide põhjal piisavalt teavet ja otsustab lahendada kohtuasja ilma menetlust jätkamata.

Vastuvõetamatuse vastuväide

- 40 Vastuvõetamatuse vastuväidet põhjendab komisjon sellega, et hagejal puudub hagi esitamise õigus. Esiteks ei puuduta vaidlustatud akt hagejat otseselt ja isikulikult. Teiseks on vaidlustatud akt halduse üldakt, mis vajab rakendusmeetmeid.
- 41 Hageja vaidleb komisjoni argumentatsioonile vastu, väites eelkõige, et vaidlustatud akt puudutab teda otseselt ega vaja rakendusmeetmeid.

- 42 Kõigepealt olgu meenutatud, et hageja on tarbijakaitse eesmärgil kvaliteetse teravilja säilitamiseks ja väärtustamiseks asutatud kutseühendus. Selleks on nimetatud kutseühenduse ülesandeks muu hulgas esindada ja kaitsta nii oma liikmeid, kelleks on Lõuna-Itaalia nisutootjad ja tarbijad, kui ka liidu kodanikke.
- 43 Euroopa Kohus on aga otsustanud, et üldjuhul on kutseühendusel tühistamishagi esitamise õigus ainult siis, kui ta saab tugineda oma enda huvile või kui tema liikmetel või osal neist on isiklik õigus hagi esitada (vt selle kohta 13. märtsi 2018. aasta kohtuotsus *European Union Copper Task Force vs. komisjon*, C-384/16 P, EU:C:2018:176, punkt 87 ja seal viidatud kohtupraktika). Seetõttu tuleb kindlaks teha, kas käesolevas asjas tugineb hageja ühele või teisele nendest eeldustest.

Hageja enda huvi

- 44 Küsimuses, kas hageja võib tugineda enda huvile, olgu meenutatud, et Euroopa Kohtu hinnangul võib eriliste asjaolude esinemine, nagu kutseühenduse osalemine menetluses, mille lõpus võetakse vastu akt ELTL artikli 263 tähenduses, põhjendada kutseühenduse hagi vastuvõetavust, muu hulgas juhul, kui see meede kahjustab kutseühenduse positsiooni läbirääkijana või kui asjasse puutuvad õigusnormid annavad talle menetlusõigusi (vt 13. märtsi 2018. aasta kohtuotsus *European Union Copper Task Force vs. komisjon*, C-384/16 P, EU:C:2018:176, punkt 88 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 45 Käesolevas asjas on hageja seisukohal, et vaidlustatud akt kahjustab tema kaitstavaid huve, milleks on muu hulgas võitlus igat laadi spekulatsioonide ja kuritarvitamisega turul põllumajandustootjate kahjuks. Kuid oma seisukohtades ei ole ta väitnud, et ta oli kaasatud vaidlustatud akti väljatöötamisse või et tal olid konkreetsete õigused selle akti vastuvõtmisega lõppenud menetluses.
- 46 Sellest tuleneb, et Euroopa Kohtu välja kujundatud kohtupraktikat arvestades ei ole hagejal enda huvi, mis annaks talle õiguse esitada oma nimel Üldkohtule tühistamishagi, mistõttu saab käesoleva hagi vastuvõetavaks tunnistada põhimõtteliselt ainult juhul, kui on tõendatud, et hagi esitamise õigus on hageja liikmetel endil või osal neist.

Hageja liikmete endi hagi esitamise õigus

- 47 ELTL artikli 263 neljandas lõigus on märgitud, et iga füüsiline või juriidiline isik võib esitada hagi temale adresseeritud või teda otseselt ja isiklikult puudutava akti vastu ning halduse üldakti vastu, mis puudutab teda otseselt ega sisalda [sõna „sisalda“ asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „vaja“] rakendusmeetmeid.
- 48 ELTL artikli 263 neljas lõik eristab seega kolme olukorda, mille esinemisel saab füüsilise või juriidilise isiku esitatud tühistamishagi vastuvõetavaks tunnistada.

– Akti adressaadi staatus

- 49 Esimese olukorra kohta, mis puudutab akti adressaate, tuleb meenutada, et adressaadi mõistet tuleb käsitleda formaalses tähenduses ehk viitavana isikule, kes aktis on määratletud selle adressaadina (21. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus *SACBO vs. komisjon ja INEA*, C-281/14 P, ei avaldata, EU:C:2016:46, punkt 34).
- 50 Käesolevas asjas ei saa hageja liikmeid pidada vaidlustatud akti adressaatideks, sest neid ei ole selles adressaadina määratletud.

– *Otsene ja isiklik puutumus*

- 51 Teise olukorra esinemise väljaselgitamiseks tuleb kindlaks teha, kas vaidlustatud akt puudutab hageja liikmeid või osa neist isiklikult.
- 52 Euroopa Kohtu hinnangul saavad muud isikud peale nende, kellele akt on adresseeritud, üksnes siis väita, et see akt puudutab neid isiklikult ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses, kui akt mõjutab neid teatud neile eriomaste tunnuste või neid iseloomustavate faktiliste asjaolude tõttu, mis neid kõigist teistest eristavad, ning seeläbi individualiseerib nad analoogiliselt akti adressaadiga (15. juuli 1963. aasta kohtuotsus *Plaumann vs. komisjon*, 25/62, EU:C:1963:17, lk 223).
- 53 Kui aga akt puudutab isikut seetõttu, et ta kuulub mingisse abstraktsesse isikute kategooriasse või mitteindividualiseeritavasse isikute rühma, ei ole eespool punktis 52 viidatud kohtupraktikaga nõutavad tingimused täidetud.
- 54 Käesolevas asjas tuleb asuda seisukohale, et vastavalt vaidlustatud akti artiklile 1 puudutab meede, mis seisneb glüfosaadi heakskiidu pikendamises vastavalt selle akti I lisas sätestatud tingimustele, abstraktselt ja üldiselt iga isikut, kes kavatses toota, turustada või kasutada seda ainet ennast või seda ainet sisaldavaid taimekaitsevahendeid, nagu ka iga isikut, kellel on nende taimekaitsevahendite turuleviimise luba.
- 55 Järelilikult on vaidlustatud akt kohaldatav objektiivselt määratletud olukordadele ning sellest tulenevad õiguslikud tagajärjed üldiselt ja abstraktselt määratletud isikute kategooriatele. Seega on vaidlustatud akt üldkohaldatav.
- 56 Hageja väidab, et vaidlustatud aktil on osale tema liikmetest kahjulikud tagajärjed, sest glüfosaadi kasutamise jätkamine kahjustab nende kui liidu kodanike ja tarbijate tervist.
- 57 Selle kohta olgu märgitud, et väidetavalt kahjustab vaidlustatud akt hageja teatud liikmeid just nende tarbija ja liidu kodaniku üldise staatuse tõttu.
- 58 Nimelt nagu möönab ka hageja ise, kahjustab glüfosaadi heakskiidu pikendamine osa tema liikmete tervist selle ohtlikkuse tõttu ja sisaldumise tõttu tarbetoodes ja -kaupades, peamiselt vees, mistõttu kahjustatakse nende liikmete staatust tarbija ja liidu kodanikuna.
- 59 Hageja on ka seisukohal, et glüfosaadi jätkuv kasutamine tekitab osale tema liikmetele, nimelt nisu tootjatele varalist kahju, kuna põhjusel, et oma põhikirjalist tulenevate eetiliste või teaduslike veendumuste tõttu nad seda toimeainet ei kasuta, on nad majanduslikult halvemas olukorras kui seda toimeainet kasutavad tootjad, sest nende kulud on suuremad, tootmismaht väiksem ja müügihind kõrgem.
- 60 Selle kohta tuleb märkida, et kahjustamine, millele hageja osa oma liikmete, nimelt nisu tootjate aspektist tugineb, ei erine kahjustamisest, millele võib tugineda iga põllumajandustootja, kes konkreetselt temaga seotud põhjustel hoidub glüfosaadi kasutamisest, olles leidnud muu lahenduse, millega kaasnevad talle teatud kulud.
- 61 Eeltoodust tuleneb, et vaidlustatud akt puudutab hageja liikmeid nende objektiivse staatuse tõttu tarbija, liidu kodaniku või nisu tootjana samamoodi nagu kõiki teisi tarbijaid, liidu kodanikke või nisu tootjaid, kes on või võivad olla samas olukorras.
- 62 Seega ei ole hageja tõendanud, et vaidlustatud akt puudutas isiklikult tema liikmeid või osa neist.

63 Kuna tingimused, mille kohaselt peab tühistamisinõude esemeks olev akt isikut puudutama otseselt ja isiklikult, on kumulatiivsed, puudub vajadus kindlaks teha, kas vaidlustatud akt puudutab hageja liikmeid või osa neist ka otseselt.

64 Järelikult ei saa kõigi või osa hageja liikmete hagi esitamise õigus põhineda ELTL artikli 263 neljandas lõigus ette nähtud teisel olukorral.

– *Vaidlustatud akt kui halduse üldakt, mis ei vaja rakendusmeetmeid*

65 Kolmas olukord, mille puhul füüsilise või juriidilise isiku tühistamishagi on vastuvõetav, esineb juhul, kui isikut otseselt puudutav akt on halduse üldakt ning ei vaja rakendusmeetmeid.

66 Selle kohta olgu märgitud, et mõiste „halduse üldakt“ ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses hõlmab üldkohaldatavaid akte, kuid mitte seadusandlikke akte (3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 60).

67 Käesolevas asjas on vaidlustatud akt määratletav niisuguse halduse üldaktina, kuna esiteks on ta üldkohaldatav akt, nagu märgitud eespool punktis 55, ja teiseks ei võetud seda vastu seadusandlikus tavamenetluses ELTL artikli 294 tähenduses või seadusandlikus erimenetluses ELTL artikli 289 lõikes 2 määratletud tähenduses, mille puhul tuleneb algatus Euroopa Parlamendilt Euroopa Liidu Nõukogu osavõtul või vastupidi. Selles küsimuses ei ole ka poolte vahel vaidlust.

68 Samuti tuleb mõistet „halduse üldakt [...], mis [...] ei vaja rakendusmeetmeid“ ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses tõlgendada kooskõlas selle sätte eesmärgiga, mis seisneb niisuguse olukorra vältimises, kus isik peaks kohtusse pöördumiseks õigust rikkuma (19. detsembri 2013. aasta kohtuotsus Telefónica vs. komisjon, C-274/12 P, EU:C:2013:852, punkt 27).

69 Kui halduse üldakt mõjutab füüsilise või juriidilise isiku õiguslikku olukorda otseselt, ilma et selleks oleks vaja võtta rakendusmeetmeid, jääks isik tõhusa kohtuliku kaitseta, kui tal puuduks võimalus esitada hagi liidu kohtule, et vaidlustada halduse üldakti õiguspärasus (19. detsembri 2013. aasta kohtuotsus Telefónica vs. komisjon, C-274/12 P, EU:C:2013:852, punkt 27).

70 Samal ajal kui halduse üldakt vajab rakendusmeetmeid, tagavad ELL artikli 19 lõikest 1 tulenevalt kohtuliku kontrolli liidu õiguskorra nõuete järgimise üle lisaks Euroopa Kohtule ka liikmesriikide kohtud.

71 Nimelt esiteks, kui halduse üldakti rakendamine kuulub liidu institutsioonide, organite või asutuste pädevusse, võivad füüsilised või juriidilised isikud esitada ELTL artikli 263 neljandas lõigus sätestatud tingimustel nende rakendusaktide peale hagi otse liidu kohtutele ning nad võivad hagi põhjendamisel viidata ELTL artikli 277 alusel asjaomase alusakti õigusvastasusele (23. aprilli 1986. aasta kohtuotsus Les Verts vs. parlament, 294/83, EU:C:1986:166, punkt 23).

72 Teiseks, kui halduse üldakti rakendamine kuulub liikmesriikide pädevusse, võivad füüsilised või juriidilised isikud vaidlustada riigisisese rakendusmeetme kehtivuse riigisisises kohtus ning selles menetluses tugineda alusakti kehtetusele, millest tulenevalt võib riigisisene kohus vajaduse korral esitada ELTL artikli 267 alusel Euroopa Kohtule eelotsuse küsimusi (23. aprilli 1986. aasta kohtuotsus Les Verts vs. parlament, 294/83, EU:C:1986:166, punkt 23).

73 Vastates küsimusele, kas halduse üldakt vajab rakendusmeetmeid, tuleb piirduda hageja staatuse analüüsimisega, ilma et tuleks välja selgitada, kas vaidlusalune akt vajab rakendusmeetmeid teiste õigussubjektide suhtes (19. detsembri 2013. aasta kohtuotsus Telefónica vs. komisjon, C-274/12 P, EU:C:2013:852, punkt 30, ja 28. aprilli 2015. aasta kohtuotsus T & L Sugars ja Sidul Açúcares vs. komisjon, C-456/13 P, EU:C:2015:284, punkt 32).

- 74 Käesolevas asjas tuleb seega kindlaks teha, kas vaidlustatud akt, millega pikendati glüfosaadi heakskiitu viie aasta võrra, vajab hageja suhtes rakendusmeetmeid.
- 75 Selleks tuleb vaadelda mehhanismi, mis käesolevas asjas kohaldatavate õigusnormidega kehtestati.
- 76 Vastavalt määrusele nr 1107/2009 hinnatakse glüfosaati, nagu iga toimeainet, kahes etapis.
- 77 Kõigepealt hinnatakse liidu tasandil toimeainet ennast ning komisjon kiidab selle heaks määruse nr 1107/2009 artiklites 7–13 sätestatud korras, kui on kindlaks tehtud, et nimetatud määruse artiklis 4 ette nähtud heakskiitmise kriteeriumid on täidetud.
- 78 Seejärel hindavad liikmesriigid taimekaitsevahendit, mis sisaldab liidu tasandil heaks kiidetud toimeainet, ning nad võivad anda taimekaitsevahendi turuleviimiseks loa, järgides määruse nr 1107/2009 artiklites 28–39 ette nähtud loa andmise menetlust ja tingimusi.
- 79 Seega ei saa vastavalt kohaldatavatele õigusnormidele komisjoni heaks kiidetud toimeainet glüfosaat sisaldavat taimekaitsevahendit turule viia ega seda kasutada ilma loata, mille on asjasse puutuvus liikmesriigis välja andnud selle riigi asutus.
- 80 Tõsi, määruse nr 1107/2009 artiklid 14–20 näevad ette, et toimeaine tootja taotlusel saab komisjon toimeaine heakskiitu pikendada, kui nimetatud määruse artiklis 4 ette nähtud heakskiitmise kriteeriumid on täidetud.
- 81 Kuid toimeaine heakskiitmise pikendamine ise ei nõua seda toimeainet sisaldavate taimekaitsevahendite suhtes liikmesriikide poolt välja antud turuleviimise lubade kinnitamist, uuendamist või pikendamist.
- 82 Nimelt vastavalt määruse nr 1107/2009 artikli 32 lõike 1 esimesele lõigule antakse turuleviimise luba teatud kehtivusajaga. Selle lõike teise lõigu kohaselt ei või see kehtivusaeg ületada ühte aastat alates taimekaitsevahendis sisalduva toimeaine heakskiidu kehtivusaja lõpust. Pärast seda määratakse see kehtivusaeg nii, et see vastaks asjakohase toimeaine heakskiidu kehtivusajale.
- 83 Samuti näevad määruse nr 1107/2009 artikli 43 lõiked 1 ja 2 ette esiteks, et taimekaitsevahendi turuleviimise luba pikendatakse loa valdaja taotlusel, ja teiseks, et see taotlus tuleb esitada kolme kuu jooksul alates taimekaitsevahendis sisalduva toimeaine heakskiidu pikendamisest.
- 84 Sellest tuleneb, et vaidlustatud akti mõju avaldub hageja liikmetele, nimelt tarbijatele, liidu kodanikele ja nisu tootjatele, kelle huve ta esindab, toimeainet glüfosaat sisaldavate taimekaitsevahendite suhtes liikmesriikide antud turuleviimise lubade pikendamise kaudu.
- 85 Niisugused turuleviimise lubade pikendamised on eespool punktides 68–73 viidatud kohtupraktikast arvestades käsitatavad vaidlustatud akti rakendusmeetmena ELTL artikli 263 neljanda lõigu viimase lauseosa tähenduses.
- 86 Seda järeldust ei sea kahtluse alla hageja muud argumendid.
- 87 Esimesena rõhutab hageja, et tema hinnangul sätestab vaidlustatud akt ise niisuguste toimeainet glüfosaat sisaldavate taimekaitsevahendite turuleviimise lubade kehtivuse jätkumise, mis olid vastavalt määruse nr 1107/2009 artiklitele 29 ja 32 Itaalia asutuste poolt välja antud ning vaidlustatud akti vastuvõtmise ajal kehtivad.
- 88 Selle kohta tuleb märkida, et see argument põhineb eeldusel, et toimeaine glüfosaat heakskiitmise pikendamine komisjoni poolt tähendab automaatselt, et kinnitatakse, uuendatakse või pikendatakse seda toimeainet sisaldavate taimekaitsevahendite suhtes liikmesriikide välja antud turuleviimise load.

- 89 Kuid nagu nähtub eespool punktidest 81–83, on see väär eeldus.
- 90 Samuti on nii, et vastavalt määruse nr 1107/2009 artikli 43 lõigetele 5 ja 6 võtavad liikmesriigid otsuse taimekaitsevahendi turuleviimise loa pikendamise taotluse kohta vastu hiljemalt 12. kuu lõpuks alates selles sisalduva toimeaine heakskiidu pikendamisest ning nad võivad kehtiva loa kehtivusaega pikendada taotluse läbivaatamiseks vajaliku ajavahemiku võrra ja võtta vastu loa pikendamise otsuse, kui loa valdajast mittesõltuvatel põhjustel ei võeta loa pikendamise kohta otsust vastu enne loa kehtivusaja lõppu.
- 91 Seega otsustasid hageja arvates Itaalia asutused pikendada ajutiselt kõiki toimeainet glüfosaat sisaldavate taimekaitsevahendite turuleviimise lube.
- 92 Kuid tuleb märkida, et see pikendamine ei tulene automaatselt asjaolust, et komisjon pikendab toimeaine glüfosaat heakskiitmise kehtivusaega, vaid selleks on vaja asjasse puutuvale liikmesriigile omistatavat toimingut, mis peab võimaldama menetluse algatamist liikmesriigi kohtus (vt selle kohta 12. jaanuari 2017. aasta kohtumäärus ACDA jt vs. komisjon, T-242/15, EU:T:2017:6, punktid 45–47 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 93 Teisena väidab hageja, et meetmeid, mida liikmesriigid võtavad seoses toimeainet glüfosaat sisaldavate taimekaitsevahendite turuleviimise lubadega, ei saa pidada rakendusmeetmeteks, sest vaidlustatud akt näeb ette ainult selle kohaldamiseks vajalikud üldised abinõud, jättes liikmesriikidele täieliku vabaduse selle kohaldamise meetmete vastuvõtmisel ning eelkõige ei näe see ette mingeid parameetreid, millest tuleks selle konkreetsel kohaldamisel lähtuda.
- 94 Eeldades, et seda argumenti tuleb mõista nii, et halduse üldakti saab pidada rakendusmeetmeid vajavaks ainult siis, kui see sisaldab selle täitmiseks vajalikke üksikasjalikke ja spetsiifilisi sätteid, tuleb märkida, et toimeaine glüfosaat heakskiidu pikendamine sõltub mitmest tingimusest, millega liikmesriigid peavad arvestama, kui nad kavatsesid viidatud toimeainet sisaldavate taimekaitsevahendite turuleviimise lube pikendada.
- 95 Samuti, mis puudutab võimalikku kaalutlusruumi, mis on liikmesriikidel vaidlustatud akti täitmisel, siis tuleb meenutada, et see, kas riigisisel tasandil vastu võetud meede on automaatselt kohaldatav või mitte, ei puutu asjasse selle väljaselgitamisel, kas halduse üldakt vajab rakendusmeetmeid ELTL artikli 263 neljanda lõigu viimase lauseosa tähenduses (vt selle kohta 28. aprilli 2015. aasta kohtuotsus T & L Sugars ja Sidul Açúcares vs. komisjon, C-456/13 P, EU:C:2015:284, punktid 41 ja 42).
- 96 Arvestades eespool esitatud asjaolusid on tuvastatav, et vaidlustatud akt ei ole halduse üldakt, mis ei vaja rakendusmeetmeid ELTL artikli 263 neljanda lõigu viimase lauseosa tähenduses.
- 97 Niisuguses olukorras, kus füüsiline või juriidiline isik soovib, et liidu üldkohaldatavat akti kohtulikult kontrollitaks, on õiguskaitsevahendiks, mis on ette nähtud aluslepingus ning Euroopa Kohtu praktikas selle tõlgendamise kohta, võimalus esitada riigisisesele kohtule hagi, milles vaidlustatakse liikmesriigi rakendusmeede ja palutakse sel kohtul esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimus liidu tasandil vastu võetud alusakti kehtivuse kohta (vt eespool punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 98 Nendest kaalutlustest tuleneb, et käesolev hagi Üldkohtule esitatud kujul tuleb vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata jätta.

Menetlustoimingu tegemise taotlus

- 99 Hageja taotleb, et menetlustoiminguks nõuaks Üldkohus välja toiduohutusameti aruande need lõigud, kus on analüüsitud uuringuid glüfosaadi võimaliku mõju kohta inimese tervisele, et neid võrrelda „Monsanto papers“ toimikuga.

- 100 Selle kohta tuleb märkida, et nimetatud taotluses käsitletakse hagi sisulisi küsimusi ja järelikult ei tule seda läbi vaadata, sest hagi on vastuvõetamatu.

Menetlusse astumise avaldused

- 101 Kodukorra artikli 142 lõike 2 kohaselt on menetlusse astumine põhivaidluse suhtes aktsessoorne ja selle ese langeb ära muu hulgas hagi vastuvõetamatuks tunnistamisel.
- 102 Seetõttu puudub vajadus lahendada menetlusse astumise avaldusi, mille esitasid Helm, Monsanto Europe, Monsanto, Nufarm GmbH & Co. KG, Nufarm, Albaugh Europe, Albaugh UK, Albaugh TKI ja Barclay Chemicals Manufacturing.

Kohtukulud

- 103 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 104 Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, tuleb hageja kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista komisjoni kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja hagejalt.
- 105 Vastavalt kodukorra artikli 144 lõikele 10 tuleb Helm, Monsanto Europe, Monsanto, Nufarm GmbH & Co. KG, Nufarm, Albaugh Europe, Albaugh UK, Albaugh TKI ja Barclay Chemicals Manufacturing kohtukulud seoses nende menetlusse astumisega jätta nende enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (esimene koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.**
- 2. Puudub vajadus lahendada menetlusse astumise avaldusi, mille on esitanud Helm AG, Monsanto Europe NV/SA, Monsanto Company, Nufarm GmbH & Co. KG, Nufarm, Albaugh Europe Sàrl, Albaugh UK Ltd, Albaugh TKI d.o.o. ja Barclay Chemicals Manufacturing Ltd.**
- 3. Jätta Associazione Nazionale GranoSalus – Liberi Cerealicoltori & Consumatori (Associazione GranoSalus) kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud.**
- 4. Jätta Helm, Monsanto Europe, Monsanto, Nufarm GmbH & Co. KG, Nufarm, Albaugh Europe, Albaugh UK, Albaugh TKI ja Barclay Chemicals Manufacturing kohtukulud seoses nende menetlusse astumisega nende enda kanda.**

Luxembourg, 14. veebruar 2019

kohtusekretär
E. Coulon

president
I. Pelikánová